

BERYL MAGOKO

Directora de 'Womanhood', activista contra l'ablació

Dones El documental autobiogràfic que signa la keniana Magoko és la història de 200 milions de dones que han patit la mutilació dels òrgans genitals i de com pot arribar a ser de traumàtica tant l'extirpació com la decisió de corregir els efectes d'una ablació

“Tenia molts dubtes i pors de si m’havia de reconstruir el clítoris”

MARTA RODRÍGUEZ

Beryl Magoko ha volgut revelar públicament la seva història més íntima i dolorosa per explicar com se sent una dona a qui li han extirpat el clítoris i que, per tant, ha estat no només privada del plaer sexual sinó condemnada a uns dolors insuportables i a riscos en l'embaràs i el part. Nascuda en una comunitat no gaire lluny de Nairobi, Magoko va passar per la brutal ablació tota sola. Anys després, ja adulta, es va proposar trencar tots els tabús en un viatge que va fer amb altres dones quan es va plantejar entrar a quiròfan per recuperar l'òrgan perdut. Li va sortir *Womanhood* [Feminitat], un documental que es pot veure a la xarxa DocsBarcelona del Mes.

¿Com és que va anar sola a sotmetre's a l'ablació?

Tenia 10 anys, era una nena i en aquell moment hi havia molta pressió, a casa, l'escola, l'església, la comunitat, així que tard o d'hora la meva mare m'hi hauria portat igualment, només era qüestió de temps. Vaig decidir tirar pel dret sense dir res perquè creia que el dolor augmenta quan creixes. No tenia sentit esperar. Però de seguida vaig saber que havia comès un error fatal, que l'ablació no valia la pena.

De quina informació disposava?

De cap. No hi ha ningú que compareixi el dolor perquè és un dolor necessari pel qual passes totes les dones, i la mare i l'àvia l'han passat. Sabia que no podia plorar perquè era senyal de covardia. Mira, després del tall estava molt adolorida, estirada tota sola i tenia molta set. Només volia beure i li vaig demanar a un noi que em portés un got d'aigua, però quan me la va portar una dona la va llençar perquè deia que l'aigua em podria matar. I només pensava en beure.

Què més recorda d'aquell dia?

Molta gent i unes 300 nenes. Tot ho tinc molt borrós perquè aquell dia vaig decidir bloquejar els detalls i esborrar-los. No em ve al cap la cara de la dona que em va tallar, només li veig les ungles.

El documental és una autoteràpia?

Fer el documental ha sigut la teràpia que no vaig seguir. Pensa que no vaig parlar mai del tall amb la meva mare ni amb ningú fins que vaig decidir fer el documental, que ha sigut una manera d'expressar els sentiments. De la MGF [mutilació genital femenina] només se'n parla quan s'ha de decidir com es farà la cerimònia i quins seran els convidats.

¿Com es justifica culturalment una brutalitat com l'ablació?

Quan la teva família et fa l'ablació és perquè et preparen per ser una dona. És el ritu per passar de la infantesa a l'edat adulta. I com a dona, seràs més respectada si t'han tallat, i també podràs participar en cerimònies.

Això és el que t'expliquen, però la realitat és que amb el dolor controlen l'opressió. Poc després ens van fer una xerrada a l'escola sobre els perills de l'ablació i vaig pensar que per què no havien vingut abans.

Sap què? M'han sorprès els seus dubtes sobre la reconstrucció.

De debò? Jo no estava disposada a equivocar-me, com em vaig equivocar quan vaig anar a la cerimònia. No volia cometre un segon error i volia que les dones que han passat pel mateix que jo m'expliquessin sensacions i després que els metges em donessin informació de si em faria mal, si em sortiria sang o si tenia risc de morir. Volia que fos la meva pròpia decisió passar pel quiròfan altre cop, perquè el tall va ser molt traumàtic. No va ser una decisió fàcil de prendre i vaig tenir moments de por.

A la pel·lícula, una dona li diu que amb la reconstrucció ha recuperat la dignitat. I vostè?

La pel·lícula m'ha ajudat a curar-me, perquè em va permetre parlar-ne per primer cop, ja no només públicament sinó interiorment. Això és el més important. Sento que ara tinc veu per parlar-ne. Només puc dir que em sento molt bé, estic bé.

Què li recomanaria a una dona que vulgui fer-se la reconstrucció?

És una decisió personal. Si em trobés amb algú que em demanés respostes, hi parlaria, però mai li diria que es fes l'operació o que no se la fes. Em sentiria fatal si després em digués: “No és com m'esperava”. Jo vaig viure molts anys culpant-me; sé què se sent i no vull que ningú passi pel mateix. Les dones hem de buscar informació professional sobre l'operació, però la decisió final, sempre, sempre, és personal.

S'ha perdonat?

He après a no ser massa dura amb mi mateixa i per això també soc més feliç. Posar-me davant la càmera a explicar la meva experiència va ser molt difícil, però volia compartir la meva experiència perquè hi ha milions de noies que creuen que la MGF és l'única via per ser acceptada en la societat i perquè moltes tampoc no saben que hi ha una operació de reconstrucció.

Amb la seva mare manté unes converses molt tendres i dures alhora.

La meva mare em diu que en aquella època no teníem escapatori i que totes les dones passaven per l'ablació. Recordo que quan em va veure estava també en xoc i plorava perquè mai s'hauria imaginat que jo aniria sola a la cerimònia. Fins a la pel·lícula, no li havia preguntat mai per què plorava, i ara sé que va patir per no haver estat al meu costat i haver-me acompanyat. Es va sentir malament. Però jo en cap moment em vaig sentir abandonada. —

La directora keniana en un cèntric hotel de Barcelona durant la promoció de la seva pel·lícula. PERE TORDERA

“Ningú t'explica que l'ablació fa mal. És un dolor que es creu necessari perquè l'àvia hi ha passat”

“He après a no ser massa dura amb mi mateixa i per això també soc més feliç. Fer el documental m'ha curat”